

Särtryck ur
VÅR FÅGELVÄRLD
Årg. 24 1965 Nr 4

Notiser från Falsterbo fågelstation sommaren och hösten 1963

(Meddelanden från Falsterbo fågelstation 30)

Av

GUNNAR ROOS

Summary: Notes from Falsterbo Bird Station,
Summer and Autumn 1963. (Report from Falsterbo
Bird Station No. 30.)

Notiser från Falsterbo fågelstation sommaren och hösten 1963

(Meddelanden från Falsterbo fågelstation 30)

Av

GUNNAR ROOS

Verksamheten vid Falsterbo fågelstation bedrevs under år 1963 efter i stort sett samma riktlinjer som närmast föregående år. Stationen var bemannad från den 1.6. till den 3.11., och som första punkt på programmet stod ringmärkningen. Jämfört med 1962 var emellertid sommarmärkningarna avsevärt reducerade, och först fr.o.m. den 1.8. drevs arbetet mera kontinuerligt. Slutresultatet blev drygt 5.100 märkta fåglar.

Som Skånes Ornitologiska Förenings stipendiat arbetade Dr. FRANTISEK BALÁT, Brno, Tjeckoslovakien, vid stationen under en stor del av augusti och september. Hans undersökningar gällde olika fågelarters parasiter samt vissa detaljer i andfåglarnas dygnsrytm och beteende på rastplatserna. I december och januari (1963—1964) fortsattes de av förf. föregående år påbörjade studierna över vintersträcket vid Falsterbo, och en separat rapport härom kommer inom kort att färdigställas.

Liksom under 1962 anordnades i stationens regi regelbundna excursioner för allmänheten under större delen av sommaren samt varje söndag i september (se Medd. från SkOF 1963: 60—61).

Vid sidan av den ovan skisserade mera systematiskt bedrivna verksamheten ägnades också en avsevärd tid åt studier över dagsträcket och observationer av rastande fåglar. En presentation av de data, som härvid insamlades, lämnas i denna rapport.

Som stationschef tjänstgjorde under sommaren GUNNAR ROOS (1.6.—31.8.) och under hösten ARNE GUNNARSSON (1.9.—3.11.). För ekonomisk ersättning till stationschefer och ringmärkare erhöles bidrag från Viltforskningsrådet.

Några intressanta fall av sträckoro under sommarmånaderna

I föregående årsrapport från Falsterbo fågelstation omnämndes några anmärkningsvärda fall av sträckoro under juni och juli månader hos en rad »stannfåglar» eller senhöstflyttande arter (Roos 1965).

Liknande iakttagelser gjordes också under sommaren 1963, varvid dock såväl art- som individantal föreföll avsevärt lägre än under 1962.

Den 30.6. gjordes emellertid några speciellt intressanta observationer, som här skall refereras i all korthet. Under morgontimmarna denna dag noterade sålunda PER AAGAARD ANDERSEN och förf. nedanstående arter på sträckförsök (beträffande ringduvorna definitivt utsträck) vid Nabben och Falsterbo fyr. Det är av ett visst intresse, att den 30.6. enligt stationens dagbok innebar »den första verkliga sommardagen på mycket länge: svaga WSW-liga vindar, god sikt och klar himmel».

<i>Columba palumbus</i>	30	<i>Fringilla coelebs</i>	8
<i>Streptopelia decaocto</i>	1	<i>Emberiza citrinella</i>	1
<i>Alauda arvensis</i>	3	<i>Emberiza calandra</i>	1
<i>Parus palustris</i>	1	<i>Passer montanus</i>	1
<i>Anthus pratensis</i>	3		

Av dessa arter väckte *Parus palustris* särskild uppmärksamhet. Fågeln »verkade helt förvirrad» och flög under lång tid fram och åter över Nabben på låg höjd. Samma var förhållandet med *P. cristatus*, som 14 dagar senare (på morgonen den 13.7.) uppenbarade sig på samma lokal. Dessa båda observationer är anmärkningsvärda, inte minst med tanke på att bägge arterna enligt all erfarenhet är synnerligen stationära och endast mycket sällan anträffas vid Falsterbo under höstmånaderna. Något invasionsartat uppträdande som hos flera av de övriga i södra Sverige förekommande mesarterna har sålunda aldrig konstaterats.

Rovfågelsträcket

Trots att ingen observatör tjänstgjorde vid stationen detta år, kunde rovfågelsträcket följas tämligen noggrant, och för många arter föreligger dagliga anteckningar från hela perioden mellan den 17.8. och den 31.10. Materialet har huvudsakligen insamlats av ERIK KRAMSHÖJ, Köpenhamn, som under drygt två månader vistades i Falsterbo och därvid framför allt ägnade sig åt rovfågelstudier. Observationerna utfördes för det mesta på Ljungen och endast under några få dagar i september och oktober från Nabben eller Kolabacken. Naturligtvis får man räkna med betydligt större felmarginaler än under de år, då sträcket dagligen bevakades vid Nabben. Och i sär-

Tab. 1. Observationer av sällsynta rovfåglar på Fästerbonäset hösten 1963.
(Observations of rare birds of prey at Fästerbo in autumn 1963)

Datum (Date)	Art (Species)	Antal (Number)	Lokal (Locality)	Observatör (Observer)
Aug. 6	<i>Falco vespertinus</i> (ad. ♂)	1	Ljungen	Su.C., S.H.
23	<i>Aquila clanga/pomarina</i>	1	Ljungen-Falsterbo	M.E., E.K., G.R., S.W.
30	<i>Aquila clanga/pomarina</i>	1	Ljunghusen	M.E., K.H., C.P., S.W.
	<i>Milvus migrans</i>	1	Falsterbo	E.K.
Sept. 5	<i>Aquila clanga/pomarina</i>	1	Ljunghusen	C.P.
	<i>Circus gallicus</i>	1	Ljunghusen	C.P.
	<i>Accipiter gentilis</i>	1	Ljunghusen	C.P.
10	<i>Aquila clanga</i>	1	Ljungen	St.C., E.K.
11	<i>Aquila clanga/pomarina</i>	1	Ljungen	E.K.
12	<i>Circus gallicus</i>	1	Ljungen	St.C., E.K.
13	<i>Aquila clanga/pomarina</i>	1	Ljungen	B.K.
15	<i>Milvus migrans</i>	1	Ljunghusen	K.H., S.W.
17	<i>Milvus migrans</i>	1	Ljungen	E.K.
Okt. 7	<i>Aquila clanga/pomarina</i>	1	Fyren	A.G.
12	<i>Haliaeetus albicilla</i> (juv.)	1	Ljunghusen	G.R.
14	<i>Haliaeetus albicilla</i> (juv.)	1	Ljungen	P.A.A., K.F.L., G.R.
15	<i>Aquila clanga pomarina</i>	1	Fyren	P.A.A., A.G., E.K., K.F.L.
	<i>Haliaeetus albicilla</i>	1	Nabben	P.A.A., K.F.L.
	<i>Milvus migrans</i>	1	Fyren	P.A.A., A.G., E.K., K.F.L.
18	<i>Aquila chrysaetos</i> (juv.)	1	Fyren	P.A.A., A.G., E.K., K.F.L.
19	<i>Aquila chrysaetos</i> (juv.)	1	Ljungen-Falsterbo	P.A.A., A.G., K.H., E.K., G.R.
	<i>Aquila clanga</i>	4	Ljungen-Falsterbo	P.A.A., A.G., E.K., K.F.L., G.R.
	<i>Haliaeetus albicilla</i> (juv.)	1	Ljungen	K.H., E.K., C.P.
20	<i>Haliaeetus albicilla</i>	1	Fyren	A.G.
28	<i>Haliaeetus albicilla</i> (juv.)	1	Ljungen	K.W.
Nov. 1	<i>Aquila chrysaetos</i> (juv.)	1	Ljungen	Su.C., S.P.
	<i>Aquila clanga</i>	3	Ljungen	Su.C., S.P., G.R.
	<i>Haliaeetus albicilla</i>	2	Ljungen	Su.C., S.P., G.R.

P.A.A. = PER AAGAARD ANDERSEN

Su.C. = SUNE CHRISTIANSSON

St.C. = STEEN CHRISTENSEN

M.E. = MAGNUS ELANDER

A.G. = ARNE GUNNARSSON

K.H. = KRISTER HJALTE

S.H. = STELLAN HEDGREN

E.K. = ERIK KRAMSHÖJ

B.K. = BO KUMLIN

K.F.L. = KIM FROST LARSEN

C.P. = CHRISTER PERSSON

S.P. = SVEN PERSSON

G.R. = GUNNAR ROOS

K.W. = KRISTER WADÉN

S.W. = SVERKER WADÉN

skilt hög grad gäller detta de icke termikflygande arterna, bl.a. på grund av mindre noggrann kontroll under morgontimmarna. Som ett ungefärligt mått på rovfågelsträckets omfattning över Falsterbo hösten 1963 torde siffrorna dock kunna vara av ett visst intresse, och i nedanstående översikt lämnas totalsummorna för några arter.

<i>Buteo buteo</i>	9.800	<i>Circus aeruginosus</i>	26
<i>Buteo lagopus</i>	550	<i>Circus cyaneus</i>	27
<i>Pernis apivorus</i>	5.700	<i>Pandion haliaëtus</i>	65
<i>Milvus milvus</i>	30		

Siffrorna får i stort sett anses som »normala» (jämförelsematerial: totalsummorna för de sista fem åren på 1950-talet), och det skall här endast tillfogas, att toppdagarna för g l a d a (*Milvus milvus*) och o r m v r å k (*Buteo buteo*) inföll relativt sent på säsongen: 10 ex. den 7.10. resp. 2.900 ex. den 15.10.

En art, nämligen f j ä l l v r å k e n (*Buteo lagopus*), fordrar dock vidare kommentarer. De första exemplaren visade sig redan i slutet av augusti, men först efter medio av oktober blev antalet mera anmärkningsvärt. Mer än 90% av totalsumman antecknades efter den 14.10., och toppdagarna inföll den 15.10. (140 ex.) och den 24.10. (ca 200 ex.). Fjällvråken förekommer aldrig särskilt talrikt vid Falsterbo (vanligen mindre än 150 ex. per säsong), och jämte årssumman för 1949, då 354 ex. noterades trots att observationerna avbröts redan den 17.10. (ULFSTRAND 1956), utgör 1963 års siffror de enda tecknen på invasionsartat uppträdande.

Som vanligt gjordes också ett antal observationer av mera sällsynta rovfåglar, och en sammanställning av dessa har gjorts i tab. 1. Merparten av iakttagelserna gjordes på Ljungen, och endast i enstaka fall noterades fåglarna på definitivt utsträck över havet. Mycket talar för, att det till en viss del rörde sig om samma individer, vilka sågs vid flera tillfällen. Det är sålunda troligt, att observationerna av o r m ö r n (*Circaëtus gallicus*) den 5.9. och den 12.9. gäller samma exemplar (resp. observatörers dräktbeskrivningar är i detalj överensstämmande), och förmodligen är detta också förhållandet med de s t ö r r e s k r i k ö r n a r n a (*Aquila clanga*) den 19.10. resp. den 1.11.

Ormörn noterades nu vid Falsterbo för tredje året i rad, och mot dessa iakttagelser står endast två observationer under 1940- och 1950-talen. Med den noggranna bevakning, som under dessa tjugo år upprätthölls vid Falsterbo, är det naturligtvis helt otänkbart, att arten skulle vara »förbisedd». Och måhända kan vi alltså för ormörns del vänta samma utveckling som för exempelvis den större skrikörnen.

Vid sidan av ormörnen är naturligtvis koncentrationen av skrikörnar under senare hälften av oktober av speciellt intresse. Den 19.10. iaktogs samtidigt 3 större skrikörnar över Falsterbo, och senare på eftermiddagen sågs en ensam fågel, varvid det på grund av vissa särdrag i dräkten kunde fastställas, att detta exemplar ej var identiskt med något av de tidigare observerade. Den 1.11. sågs också samtidigt 3 ex., som på låg höjd flög åt W över Ljungen. I skånska mar-

Fig.1. Ryttlande fjällvråk (*Buteo lagopus*). Arten var ovanligt talrik vid Falsterbo under hösten 1963. Foto: LENNART NORSTRÖM (*Hovering Rough-legged Buzzard, Buteo lagopus. The species occurred in very high numbers at Falsterbo during the autumn of 1963 as compared with the number of previous seasons.*)

ker är ju skrikörnar numera en regelbunden företeelse, men att på en enda dag iaktta 3 eller 4 ex. hör dock till de absoluta sällsyntheterna. Anmärkningsvärt är också den relativt sena tidpunkten för dessa iakttagelser.

Av skrikörnarna den 1.11. hade det ena exemplaret en något underlig teckning, med stora och kraftigt markerade vitaktiga skulderfläckar, vilket ju närmast är en av kejsarörnens (*A. heliaca*) färgkaraktärer. Inga skillnader i silhuett och vingföring kunde emellertid fastställas gentemot de båda övriga exemplaren, och vi har alltså här ett nytt exempel på de förrädiska färgvariationer, som förekommer hos rovfåglar och då speciellt hos örnar av släktet *Aquila*. Ett liknande fall har tidigare beskrivits av MARKGREN (1956).

Finksträcket

Under vissa dagar i slutet av september och början av oktober noterades ett ovanligt kraftigt finksträck, och under samtliga toppdagar utfördes tämligen noggranna räkningar. Befintliga data från dessa dagar har sammanställts i tab. 2. Talrikaste art var naturligtvis b o f i n k e n (*Fringilla coelebs*), men också b e r g f i n k e n (*Fr. montifrigilla*) uppträdde i för Falsterbo ovanliga proportioner. Även arter som grönfink (*Chloris chloris*), hämpling (*Carduelis cannabina*) och grönsiska (*C. spinus*) förekom i anmärkningsvärda mängder, men då sträcksiffrorna för dessa arter torde vara mindre tillförlitliga, har de ej medtagits i sammanställningen. I tidigare Falsterborapporter har bofinkens och bergfinkens sträck behandlats tämligen summa-

riskt, och nedan lämnas därför en relativt fyllig kommentar till 1963 års iakttagelser.

Observationerna den 26.9., 1.10., 5.10. och 6.10. utfördes enligt gängse metoder, dvs. kontinuerliga räkningar vid Nabben eller Fyren. Från den 29.9., då förf. själv hade tillfälle att studera sträcket vid Fyren under morgontimmarna och på Ljungen senare under förmiddagen, föreligger inga exakta siffror, men med utgångspunkt från de resultat, som erhöles vid vissa försök till uppskattning av antalet passerande fåglar per 5-minutersperiod vid olika tidpunkter, vågar man dock påstå, att den i tabellen angivna siffran (300.000 ex.) betecknar ett absolut minimum. Troligast är i själva verket, att minst en halv miljon bofinkar denna dag sträckte ut mellan Fyren och Nabben. Som framgår av tabellen utfördes räkningarna den 13.10. på Ljungen, men enligt en ungefärlig uppskattning av ARNE GUNNARSSON var sträcket vid Fyren av i stort sett samma omfattning.

För den 26.9., 29.9. och 1.10. upptar tabellen endast data för bofink. Häri ingår dock även ett okänt, men troligen mycket litet, antal bergfinkar. Att ens tillnärmelsevis riktigt uppskatta den procentuella andelen bergfinkar i den blandade finkström, som vissa dagar passerar Falsterbo, torde vara en nära olöslig uppgift, och tidigare publicerade årssummor för denna art får anses som tämligen värdelösa (se exempelvis RUDEBECK 1950: 75, LENNERSTEDT 1958: 306). Helt annorlunda förhåller det sig emellertid med de i tabellen angivna siffrorna för den 13.10. Bergfinken uppträdde nämligen denna dag i större artegna flockar (ofta på 500—1.500 ex.), vilka dessutom i det disiga vädret och den friska vinden flög synnerligen lågt över Ljungen. Flocksammanhållningen var också betydligt tätare än vad som är vanligt för bofinken. Sådana kompakta, artegna flockar förekom även den 5.10. och den 6.10., men till skillnad från den 13.10. uppträdde de under dessa båda dagar endast under den första timmen efter gryningen. Antalet bergfinkar den 6.10. har ej närmare angivits av observatören, men uppskattningsvis torde siffran ej ha överstigit 20.000 ex.

Bergfinksträck av den typ, som ovan skisserats, har knappast tidigare omtalats från Falsterbo (jfr dock LENNERSTEDT *op. cit.* p. 312 ff.), och måhända kan ytterligare ett par kommentarer vara på sin plats. Enligt förf:s tidigare erfarenheter (främst från sträckstudier på Ljungen) är ett tidigt morgonsträck av rena bergfinkflockar en ej alltför ovanlig företeelse under oktober månad, och då artens lock-

Tab. 2. Några dagssummor för sträckande bofinkar (*Fringilla coelebs*) och bergfinkar (*Fr. montifringilla*) vid Falsterbo hösten 1963. (Some daily figures of migrating *Fringilla coelebs* and *Fr. montifringilla* at Falsterbo in autumn 1963)

Datum (Date)	Lokal (Locality)	Tid (Time)	Art (Species)	Antal (Number)	Väder (Weather)	Observatör (Observer)
Sept. 26	Nabben-Fyren	0600—1030	<i>Fr. coelebs</i>	138.000	SW 6—10 m/s Halvklart	E. KRAMSHÖJ
29	Fyren-Ljungen	0600—1200	<i>Fr. coelebs</i>	> 300.000	W 12 m/s Halvklart	G. ROOS
Okt. 1	Nabben-Fyren	0700—1200	<i>Fr. coelebs</i>	> 50.000	WSW 7 m/s Mulet	E. KRAMSHÖJ
5	Nabben	0610—1200	<i>Fr. coelebs</i>	204.000	SW 10 m/s	K. HJALTE
			<i>Fr. montifringilla</i> ..	15.000	Halvklart	K. WADÉN
			<i>Fr. sp.</i>	77.000		
6	Nabben	0555—1140	<i>Fr. sp.</i>	300.000	SW 3 m/s Halvklart	S. WADÉN
13	Ljungen	0725—1245	<i>Fr. coelebs</i>	30.000	SW 6—10 m/s	G. ROOS
			<i>Fr. montifringilla</i> ..	90.000	Mulet och dis	

läte dessutom mycket ofta höres innan »observationsljus» inträtt, vågar man kanske anta, att bergfinken är nattsträckare i betydligt högre grad än bofinken. Av stort intresse är också, att det karaktäristiska sträva lockläte, som ofta uppfattas från i bofinkströmmen spridda bergfinkar, endast mycket sällan höres, då arten uppträder i större artegna flockar. Från dessa hör man i stället ett i viss mån »hämplinglikt kvitter», och det torde i själva verket också vara tämligen vanligt, att sådana flockar — även av relativt erfarna fältornitologer — i hastigheten bokföres som hämpling!

En sammanräkning av data i tab. 2 visar, att minst 1.100.000 bofinkar och 120.000 bergfinkar passerade på sträck över Falsterbo under de angivna sex dagarna. Under tidigare år har totalsumman för bofink vanligen legat mellan 200.000 och 400.000 ex., och endast under två säsonger har siffrorna varit nämnvärt högre, nämligen 1950 med ca 930.000 ex. (ULFSTRAND 1956) och 1955 med ca 530.000 ex. (ULFSTRAND 1959). För bergfinkens del har årssumman blott vid två tillfällen överstigit 20.000 ex., nämligen 1954 och 1955, då ca 60.000 ex. noterades (LENNERSTEDT 1958, ULFSTRAND 1959). Det kan alltså utan vidare fastslås, att såväl bofinken som bergfinken hösten 1963 uppträdde på sträck över Falsterbo i betydligt större antal än under något tidigare år.

För en förklaring av orsakerna till de båda arternas massuppträ-

dande denna höst står flera möjligheter öppna. Det är ju känt, att en rad nordiska fågelarter kan uppvisa avsevärda annuella fluktuationer beträffande såväl antalet häckande par som häckningsresultat, och det är naturligtvis en rimlig tanke, att dessa variationer skulle påverka årssummorna vid en flyttfågellokal som Falsterbo. Troligare är emellertid, att årssummornas fluktuationer på en sådan lokal avspeglar meteorologiska faktorer (och då speciellt vindens) direkta inverkan på sträckets detaljförlopp. För en art, nämligen bivråken (*Pernis apivorus*), har vi också klara och ingående bevis härför (ULFSTRAND 1958; jfr också samme förf:s mera teoretiskt betonade arbete 1960). Och även om nu finkarna har en från bivråken helt avvikande sträckmetodik, synes deras ovanligt talrika förekomst vid Falsterbo hösten 1963 tillfredsställande kunna förklaras genom en analys av vindens inverkan på sträcket.

Ett allmänt intryck från Falsterbo är, att massträck av finkar (och landfåglar över huvud taget) nära nog uteslutande förekommer med västliga vindar (W-SSW), medan föga eller intet sträck noteras under perioder med ostvindar (SE-NE). Någon statistisk analys av det omfattande materialet föreligger ej, men det råder ingen tvekan om, att ovanstående karakteristik av sambandet mellan vindförhållanden och finksträck i stort sett äger giltighet. De koncentrerade motvindssträcken torde i huvudsak vara ett rent ledlinjefenomen, och att på grundval av Falsterbomaterialet dra några slutsatser om »att fåglarna skulle föredra motvindssträck» eller om »motvind som en sträckutlösande faktor» vore naturligtvis förhastat.¹⁾ Med utgångspunkt från de omfattande undersökningar rörande bofinkens höststräck, som publicerats av en rad holländska ornitologer (för sammanfattning och litteratur se DEELDER 1949, van DOBBEN 1953), verkar följande tolkning av Falsterbomaterialet mera bärande:

- (a) omfattande finksträck förekommer med såväl W-liga som E-liga vindar;
- (b) med vindar från W (motvind) flyger finkarna lågt, ledlinjernas inverkan blir betydande, och massträck konstateras vid Falsterbo;
- (c) med vindar från E (medvind) flyger finkarna högre, ledlinjernas inverkan blir ringa, sträcket går delvis på bred front ut över havet, och inga eller mycket få finkar konstateras vid Falsterbo.

1) Härmed inte sagt att varje form av positiv reaktion inför motvind skulle vara utesluten. Fenomenet existerar förvisso men bör kanske snarast tolkas som en kompensation gentemot avdrift (jfr RUDEBECK 1950: 40 ff.).

Mot ovanstående, mycket schematiskt skisserade tolkning, kan naturligtvis framför allt den invändningen göras, att inga som helst bevis för ostvindsträckets existens föreligger från Falsterbo. Opublicerade iakttagelser av förf. under höstarna 1957—1963 antyder emellertid, att ett betydande sträck verkligen förekommer med ostliga vindar, dock på sådan höjd att det svårigen låter sig registreras med vid Falsterbo gängse observationsmetoder.

I enlighet med det här förda resonemanget skulle alltså de annuella variationerna i antalet vid Falsterbo bokförda bofinkar (och även en rad andra arter) ha sin bakgrund i de under resp. höstar rådande vindförhållandena. Sålunda skulle höstar med dominerande västvindar ge höga årssummor, höstar med dominerande ostvindar däremot låga. Och ett sådant exempel på hög västvindsfrekvens med åtföljande höga sträcksiffror har vi — som nedan visas — just i bofinkens och bergfinkens uppträdande hösten 1963.

Kulminationen i bofinkens höststräck över Falsterbo synes normalt infalla mellan den 25.9. och den 15.10. (se data hos LENNERSTEDT 1958: 323), och hösten 1963 tycks i detta avseende ej innebära något undantag. En översikt av vindförhållandena under denna period lämnas nedan. Siffrorna anger antalet dagar med i tabellen uppgivna vindriktningar och vindstyrkor.

Vindförhållanden vid Falsterbo mellan den 25.9. och den 15.10. 1963.
(*Wind force and wind direction at Falsterbo between 25.9. and 15.10. 1963.*)

Styrka (<i>Windforce</i>)	Riktning (<i>Direction</i>)		
	WNW	W-SSW	S
1—5 m/s	1	5	—
6—10 m/s	1	9	1
> 10 m/s	1	3	—

Som klart framgår av tabellen, dominerades perioden helt av vindar från W-SSW, vilka var rådande under 17 av 21 dagar (ca 81%). Vindar från SE-NE förekom över huvud taget ej. Av intresse är också, att de dominerande västvindarna till största delen var måttliga till friska, medan svaga vindar var mindre ofta förekommande. Och i dessa vindförhållanden har vi — som ovan antytts — med största sannolikhet förklaringen till finkarnas exceptionellt höga sträcksiffror vid Falsterbo denna höst.

Invasionsarter hösten 1963

Jämfört med de utpräglade invasionsåren 1961 och 1962 uppträdde relativt få invasionsarter vid Falsterbo hösten 1963. Omfattande rörelser konstaterades dock hos korsnäbb, sidensvans och talgoxe, och en redogörelse för befintliga data lämnas nedan. Jfr även fjällvråk ovan (p.317).

K o r s n ä b b a r (*Loxia sp.*) observerades i Falsterbo redan under juni och juli månader. Antalet var emellertid ringa, och något utsträck konstaterades knappast förrän i månadsskiftet juli—augusti. Särskilt intressant var situationen i början av juli, då — trots tämligen noggrann bevakning — endast helt få korsnäbbar iaktogs i Falsterbo, medan stora flockar uppehöll sig i de omfattande barrskogsplanteringarna vid Ljunghusen (ca 7 km öster om Falsterbo). På ett par dagar lyckades CHRISTER PERSSON där märka mer än 200 ex.

En första kulmination inträffade i början av augusti, då bl.a. följande sträcksiffror antecknades vid Fyren: 2.8. 1.410 ex., 3.8. 160 ex., 4.8. 200 ex. Efter en viss avmattning under de närmaste två veckorna ökade antalet åter under månadens senare del, och följande siffror antecknades på Ljungen: 17.8. 820 ex., 19.8. 340 ex., 22.8. 150 ex., 27.8. 1.130 ex., 28.8. 190 ex., 30.8. 140 ex. Under hela september var antalet sträckande korsnäbbar relativt ringa (sällan mer än 50 ex. per dag), men i oktober noterades åter en viss ökning: 5.10. 130 ex., 6.10. 220 ex., 7.10. 130 ex., 14.10. 150 ex., 19.10. 250 ex., 23.10. 200 ex. I november sågs endast enstaka exemplar, och i december upphörde rörelserna helt.

Det råder ingen som helst tvekan om, att observationerna fram till början av oktober uteslutande gäller den mindre arten (*L. curvirostra*). För senare hälften av oktober är förhållandena mera oklara, och enstaka observationer samt 4 ringmärkta exemplar den 15.10. antyder, att även den större arten (*L. pytyopsittacus*) var i rörelse under senhösten. I denna riktning pekar också några novemberiakttagelser av ULFSTRAND (1964) vid Vombsjön, samt rapporter om anmärkningsvärt stora flockar på norra Sjöland under samma tid (PER AAGAARD ANDERSEN muntl.). På Falsterbonäset sågs även enstaka exemplar av b ä n d e l k o r s n ä b b (*L. leucoptera*) vid några tillfällen: 6.7., 31.8., 23.9., 3.11.

Omfattande invasionsrörelser av korsnäbb har nu konstaterats två

år i rad (data från invasionen 1962 återfinnes hos Roos 1965), varvid de enda registrerade skillnaderna har bestått i, att kulminationen 1963 inträffade ungefär en månad tidigare än under 1962. Att en invasionsart befinner sig på vandring under två på varandra följande år synes tämligen sällsynt, och man kan ifrågasätta, om det båda åren var samma geografiska populationer, som var i rörelse. På grundval av sträckdata från en enda lokal — som nu Falsterbo — kan frågan naturligtvis ej lösas, men möjligheten står öppen, att invasionen det ena året gällde fåglar av exempelvis skandinaviskt ursprung och det andra året mera ostliga populationer.

Bland mesarna uppträdde framför allt *talgoxen* (*Parus major*) i relativt stort antal. Rörelserna var nästan helt koncentrerade till två dagar i oktober (den 15.10. och den 23.10.), då upp till ett par tusen exemplar antecknades vid Fyren. Båda dagarna ingick även blåmesar (*P. caeruleus*) i flockarna, men antalet översteg knappast någondera dagen 200 ex. I slutet av september och början av oktober sågs också en del svartmesar (*P. ater*) på sträck, varvid de högsta siffrorna noterades vid Nabben den 5.10. (430 ex.) och den 6.10. (150 ex.). Av de i sträcksammanhang mera sällsynta mesarterna sågs en talltita (*P. montanus*) på Ljungen den 19.10. (CHRISTER PERSSON) samt enstaka entitor den 26.10. (2 ex.), den 1.11. och den 3.11. Stjärtmesar (*Aegithalos caudatus*) antecknades vid tre tillfällen mellan den 17.10. och den 23.10. (5—10 ex.).

En våg av flyttande sidensvansar (*Bombycilla garrulus*) passerade i slutet av oktober och början av november, varvid de högsta dagssiffrorna noterades den 30.10. (100 ex.) och den 1.11. (140 ex.). Även under senare hälften av november och under december kunde mindre flockar iakttas på utsträck vid Nabben (exempelvis 50 ex. den 16.11. och 29 ex. den 21.12.), men i stort sett synes passagen ha försiggått mycket koncentrerat och snabbt.

Övriga invasionsarter uppträdde endast i mycket få exemplar, och observationerna skall här blott redovisas helt summariskt. Ensamma nötkråkor (*Nucifraga caryocatactes*) antecknades vid några tillfällen mellan den 6.10. och den 21.10. Om nötskrika (*Garrulus glandarius*) finns endast två notiser: 2 ex. den 12.10. samt 3 ex. den 15.10. Sträckoro iakttogs vid flera tillfällen hos större hackspett (*Dendrocopus major*), men antalet var alltid blygsamt: 5 W-sträckande exemplar på Ljungen den 7.9., 10 ex. på sträckförsök vid Fyren den 15.10. och 9 utsträckande exemplar den 24.10. Mindre

h a c k s p e t t (*D. minor*) sågs på sträckförsök under sex dagar mellan den 7.9. och den 24.10., men det rörde sig aldrig om mer än 1—2 ex. I motsats till höstarna 1961 och 1962 lyste s p i l l k r å k a n (*Dryocopus martius*) nästan helt med sin frånvaro, och ringmärknings-siffrorna är här belysande: 1961 5 ex., 1962 14 ex., 1963 1 ex.

Vadarstudier vid Skanör under sommarmånaderna

Genom sträckstudiernas traditionella utformning vid Falsterbo (i huvudsak förmiddagsobservationer med början först i augusti månad) förblev vadarsträckets omfattning tämligen länge okänt. Under senare delen av 1950-talet, då bevakningen även omfattade sommarmånaderna och tidvis bedrevs som heldagsobservationer, klarnade emellertid bilden väsentligt, och huvuddragen i sträcket kunde fastställas. Härvid visade det sig bl.a., att merparten av de vadare, som noteras vid Nabben, anländer från öster längs sydkusten (Östersjösidan). De största koncentrationerna av rastande vadare finner man emellertid på halvöns nordvästra del — alltså vid Skanör, och för en mera fullständig bild av vadarsträcket över Falsterbonäset i dess helhet är informationer från detta område nödvändiga.

Beträffande litteraturuppgifter angående vadarnas förekomst vid Skanör har man — förutom enstaka notiser i årsrapporterna från Falsterbo fågelstation — endast RUDEBECKS arbete från 1943 att tillgå. Man finner där en rad intressanta data, men RUDEBECK påbörjade ej sina studier förrän den 12 augusti, då ju de gamla fåglarnas sträck i huvudsak redan kulminerat.

Under juni, juli och augusti 1963 genomförde emellertid förf. regelbundna inventeringar av området under minst fyra dagar i veckan. Härvid följdes varje gång en bestämd route över strandängarna (med början ca 400 m söder om Skanörs hamn), Revlarna, Knösen och (den norr om staden belägna) Knävången. Varje inventering tog 3—5 timmar i anspråk.

Det insamlade materialet skall här endast presenteras i en preliminär översikt (tab. 3), som i någon mån torde belysa de olika arternas förekomst. För varje art anges den högsta dagssiffran per 10-dagarsperiod för det sammanlagda inom området räknade antalet individer. På lokalen häckande exemplar har naturligtvis ej medtagits. Några kortfattade kommentarer till tabellens siffror lämnas nedan.

Tab. 3. Högsta dagssiffror per tiodagarsperiod för rastande vadare vid Skanör, sommaren 1963. (*Some results of the wader counts at Skanör in Summer 1963; the highest daily count is given for every ten day period.*)

Art	Juni			Juli			Augusti		
	I	II	III	I	II	III	I	II	III
<i>Haematopus ostralegus</i>	68	105	115	120	97	44	19	18	12
<i>Vanellus vanellus</i>	111	177	85	140	135	63	97	72	350
<i>Charadrius hiaticula</i>	—	—	—	—	55	72	75	100	80
<i>Ch. dubius</i>	—	—	—	—	—	6	3	—	—
<i>Ch. squatarola</i>	2	1	—	—	2	8	3	26	22
<i>Ch. apricarius</i>	—	—	2	—	4	10	—	3	18
<i>Arenaria interpres</i>	1	—	—	—	1	2	2	5	2
<i>Gallinago gallinago</i>	—	—	—	1	9	24	35	54	17
<i>Numenius arquata</i>	8	47	35	7	15	14	12	8	20
<i>N. phaeopus</i>	1	—	—	3	2	3	1	—	—
<i>Limosa limosa</i>	—	2	2	3	6	32	22	25	5
<i>L. lapponica</i>	350	10	2	2	5	4	19	42	6
<i>Tringa ochropus</i>	5	3	13	14	18	11	7	6	—
<i>T. glareola</i>	—	2	141	165	144	62	236	149	86
<i>T. hypoleucos</i>	1	—	—	2	11	33	12	25	14
<i>T. totanus</i>	35	100	162	75	98	53	33	34	6
<i>T. erythropus</i>	18	20	23	8	7	13	29	29	4
<i>T. nebularia</i>	1	1	6	45	45	41	70	85	52
<i>Calidris canutus</i>	29	14	12	10	10	37	23	23	15
<i>C. minuta</i>	—	—	—	2	4	1	1	5	22
<i>C. temmincki</i>	—	—	—	3	6	6	5	4	5
<i>C. alpina</i>	180	5	50	190	101	735	285	660	112
<i>C. ferruginea</i>	2	1	—	—	1	10	5	22	56
<i>Crocethia alba</i>	—	—	—	1	3	1	—	3	—
<i>Limicola falcinellus</i>	—	—	—	—	—	—	—	90	30
<i>Philomachus pugnax</i>	41	33	54	120	106	33	228	157	60
<i>Recurvirostra avosetta</i>	—	—	—	38	164	127	70	55	12
<i>Phalaropus lobatus</i>	1	1	—	—	—	—	—	1	3

Det torde direkt framgå, att en del av junisiffrorna gäller fåglar på vårsträck. Så är exempelvis fallet med de 350 myrspovarna (*Limosa lapponica*), vilka uppehöll sig på Revlarna den 1.6. Arten är ju tidigare känd som en allmän sträckgäst om våren vid Sjölunda norr om Malmö, där MARKGREN (1962) under förra delen av 1950-talet regelbundet noterade flera hundra exemplar i maj månad. Även vid Skanör ses myrspovar varje vår, dock i avsevärt mindre antal. På Revlarna sågs den 1.6. också 180 kärrsnäppor (*Calidris alpina*), 29 kustsnäppor (*C. canutus*) och 2 kustpipare (*Charadrius squatarola*). Av den i södra Sverige under våren mycket sällsynta spovsnäppan (*Calidris ferruginea*) noterades 2 ex. den 3.6. samt 1 ex. den 11.—13.6. I en av de grunda lagunerna söder om Skanörs hamn uppehöll sig en smalnäbbad simsnäppa (*Phalaropus lobatus*) den 10.—14.6.

En stor del av de i juni observerade strandskatorna (*Haematopus ostralegus*) och rödbenorna (*Tringa totanus*) gäller över-
somrande exemplar. I tämligen konstant antal uppehöll de sig dag
efter dag på samma lokaler, och deras beteende avvek helt från de
häckande fåglarnas. Översomring konstaterades också för två ark-
tiska arter, nämligen myrspov (2 ex.) och kustsnäppa (10 ex.).

Av särskilt intresse är junisiffrorna för svart snäppa (*Tringa
erythropus*) och brushane (*Philomachus pugnax*). Enligt SOF:s
Förteckning över Sveriges fåglar (1962) påbörjar båda arterna sin
höstflyttning i slutet av juni, men som framgår av tabellen, iaktogs
de i ej ringa numerär redan från första juniveckan. Det är också en
helt normal företeelse, att de första exemplaren dyker upp vid denna
tid, och det anmärkningsvärda ligger närmast i det stora antalet
individer. Ovanligt tidigt (under de sista junidagarna) kom även den
första vågen av grönbenor (*Tringa glareola*). Mycket tyder också
på, att den tidiga juniförekomsten hos de tre ovan nämnda arterna
hade sin motsvarighet i ovanligt tidiga julifynd hos arter som små-
snäppa (*Calidris minuta*), mosnäppa (*C. temmincki*), kärr-
snäppa och sandlöpare (*Crocethia alba*). — Måhända skall or-
sakerna till denna tidigareläggning av sträckets inledningsfas sökas
i extrema väderleksfaktorer på resp. arters häckplatser.

Relativt höga siffror antecknades i slutet av juli och början av
augusti för rödspov (*Limosa limosa*) och skärfläck (*Re-
curvirostra avosetta*). För den förstnämnda arten torde orsaken till
de höga noteringarna närmast vara att finna i det extremt låga vatten-
stånd, som rådde på rastplatserna under en stor del av sommaren
(jfr ULFSTRAND 1963: 34). Stora flockar på 100—150 skärfläckor tor-
de däremot vara en årlig företeelse i slutet av juli, men då artens
främsta rastplats utgöres av mindre ofta besökta områden vid Knösen,
blir dessa flockar vanligen förbisedda.

Av störst intresse under augusti månad var det stora antal myr-
snäppor (*Limicola falcinellus*), som dagligen kunde studeras
fr.o.m. den 11.8. Upp till 40 ex. iaktogs i flock, och den 16.8. räknades
sammanlagt 90 ex. Något ens tillnärmelsevis liknande massuppträ-
dande av denna art har väl aldrig tidigare noterats i Skåne. Då en spe-
ciell rapport rörande myrsnäppans uppträdande i södra Sverige hös-
ten 1963 planeras, behöver emellertid inga ytterligare data lämnas
här (jfr även Roos 1963).

Rariteter

Observationer av sällsynta rovfåglar, invasionsfåglar och vadare har redan redovisats, och nedan lämnas ytterligare notiser om en rad rariteter.

Under slutet av september och början av oktober 1963 rådde ihållande NW-liga till SW-liga vindar över västra Europa, och särskilt under periodens första del uppmättes ofta vindstyrkor på mer än 15 m/sek. Med dessa vindar drevs uppenbarligen en mängd atlantiska havsfåglar in mot Västeuropas kuster (jfr VON WACHENFELDT 1963), och vid Falsterbo gjordes följande iakttagelser: stormsvåla (*Hydrobates pelagicus*) 1 ex. den 29.9. vid Nabben; havssula (*Sula bassana*) 1 ex. den 13.10. vid Nabben; storlabb (*Stercorarius skua*) 1 ex. den 28.9. på Revlarna och 1 ex. den 14.10. vid Nabben; tretåig mås (*Rissa tridactyla*) 2 ex. den 4.10. vid Skanör. Måhända skall också ett flertal iakttagelser av labbar (*Stercorarius parasiticus*) i månadsskiftet september—oktober (bl.a. 2 ex. den 28.9.) samt en observation av 7 dvärgmåsar (*Larus minutus*) den 16.10. ses i detta sammanhang. — Även från medio av augusti månad föreligger iakttagelser av storlabb (1 ex. den 16.8.) och tretåig mås (1 ex. den 20.8.).

Prutgåsen (*Branta bernicla*) hör naturligtvis knappast hemma bland de direkta sällsyntheterna, men dess uppträdande i oktober 1963 förtjänar dock ett omnämnande. Trots att ingen kontinuerlig bevakning utfördes vid Nabben, föreligger uppgifter om sammanlagt mer än 750 sträckande exemplar; högsta dagssiffror antecknades den 13.10. (217 ex.) och den 14.10. (250 ex.). Totalsummorna från tidigare år har vanligen ej överstigit ett par hundra exemplar, och den högsta siffran noterades 1954 med ca 600 ex. (LENNERSTEDT 1958). I detta sammanhang skall också en iakttagelse av grågås (*Anser anser*) omtalas. På eftermiddagen den 25.7. sågs en flock på 105 ex. sträcka ut åt WSW över Öresund vid Skanörs hamn. Även om mindre grågåsflockar på 10—25 ex. är en regelbunden förekomst i sydvästra Skåne under juli månad, torde — i varje fall på Falsterbonäset — flockar av den ovan nämnda storleksordningen vara mycket sällsynta (jfr MATHIASSEN 1962: 106).

En vitvingad tärna (*Chlidonias leucoptera*) uppehöll sig vid Skanör mellan den 13.8. och den 17.8. (för närmare detaljer se Roos 1963). SOF:s Förteckning över Sveriges fåglar (1962) redovisar endast två tidigare iakttagelser av arten, och observationen vid

Fig. 2. Havssula (*Sula bassana*). Ett stort antal atlantiska fågelarter drevs till väst-svenska kuster i samband med hårda vindar under september—oktober 1963. Foto: LENNART NORSTRÖM (*Gannets, Sula bassana, were among those Atlantic bird species which were forced to the Swedish coasts by strong storms in September—October 1963.*)

Skanör synes alltså innebära det tredje fyndet för Sverige. I augusti noterades också ovanligt många svarttärnor (*Ch. nigra*), och i mitten av månaden sågs vid flera tillfällen upp till 30 ex. i flock.

En rördrom (*Botaurus stellaris*) noterades på utsträck vid Fyren tidigt på morgonen den 24.9, och vitstork (*Ciconia ciconia*) iaktogs vid två tillfällen under sommaren: den 13.7. och den 17.8. Mindre sångsvan (*Cygnus columbianus*) sågs upprepade gånger i slutet av oktober, bl.a. en flock om 25 ex. på Flommen den 29.10. En hona av rödhuvad dykand (*Netta rufina*) uppehöll sig vid Skanör den 10.6. (se Roos 1963). Med tanke på att arten häckat så nära som vid Nakskov på Lolland i Danmark sedan början av 1940-talet, synes de svenska fynden vara anmärkningsvärt få. Vid flera tillfällen i början av augusti iaktogs småfläckig sumphöna (*Porzana porzana*) i en av de grunda strandängspölarna vid Skanör (3 eller 4 ex. den 6.8.). Möjligen rörde det sig om häckning, men bevis härför saknas. Den 13.10. och den 16.10. noterades en skär snäppa (*Calidris maritima*) vid Nabben, och på samma ställe sågs ett exemplar av den vid Falsterbo sällsynta sillgrisslan (*Uria aalge*) den 6.10.

Vid åtskilliga tillfällen i september och oktober iaktogs enstaka

turkduvor (*Streptopelia decaocto*) på sträckförsök vid Fyren (3 ex. den 19.9.), och vid två tillfällen sågs även turturduvor (*S. turtur*) på samma lokal: 1 ex. den 12.9. och 2 ex. den 19.9. På Ljungen noterades en blåkråka (*Coracias garrulus*) den 5.9. Härfågeln (*Upupa epops*) sågs vid Ljunghusen den 26.6. samt vid Skanör den 23.10. Inte mindre än 12 svartkråkor (*Corvus c. corone*) antecknades på utsträck vid Fyren den 25.10. (ARNE GUNNARSSON); ett liknande »massuppträdande» av denna ras har tidigare konstaterats vid Falsterbo 1957 (MATHIASSEN 1961: 233). En sparvuggla (*Glaucidium passerinum*) iaktogs i en villaträdgård i Falsterbo den 30.—31.10. (MIKAEL KRISTERSSON), och den 1.11. uppehöll sig minst 2 pärlugglor (*Aegolius funereus*) i fyrdungen.

Observationer av ringtrast (*Turdus torquatus*) gjordes den 22.9. och den 6.10. Forsärla (*Motacilla cinerea*) antecknades vid två tillfällen, nämligen den 5.10. och den 19.10. Någon gulhämpling (*Serinus serinus*) iaktogs ej i Falsterbo under sommaren, men den 19.10. såg STAFFAN ULFSTRAND en ensam fågel på sträck över Ljungen. Lappsparv (*Calcarius lapponicus*) noterades i 1—2 ex. vid flera tillfällen mellan den 30.8. och den 4.10.

En brandkronad kungsfågel (*Regulus ignicapillus*) fångades och ringmärktes den 7.10. Detta var tredje fyndet av arten vid Falsterbo sedan 1960, och då dessutom det första svenska fyndet gjordes så sent som 1959, är det högst troligt, att arten för närvarande befinner sig på expansion mot norr. En antydning härom utgör ju också häckningsfyndet på Amager (Själland) år 1961 (NIELSEN 1963).

Slutligen skall också några observationer av mindre flugsnappare (*Ficedula parva*) omnämnas. Arten har ju sedan länge befunnit sig på expansion i Sverige, och häckningsfynd föreligger numera även från Skåne (RUDEBECK 1960, ULFSTRAND 1963: 34). Antalet höstobservationer vid Falsterbo har väl också under senare år visat en stigande tendens, men en så talrik förekomst som hösten 1963 har aldrig tidigare noterats. Samtliga observationer på Falsterbonäset denna höst redovisas nedan i detalj:

Aug. 31	1 ex. Ljunghusen	Sept. 23	1 ex. Fyren
Sept. 10	1 ex. Ljungen	24	3 ex. Fyren
	11 1 ex. Falsterbo	25	1 ex. Fyren
	17 4 ex. Fyren	27	1 ex. Fyren
	22 1 ex. Fyren	Okt. 6	2 ex. Ljunghusen

Observationer av »försenade» fåglar

En ovanligt stor flock av skärfläckor dröjde sig i september månad kvar vid Skanör, och följande siffror antecknades: 7.9. 50 ex., 15.9. 40 ex., 19.9. 25 ex. och 2.10. 5 ex. Bland övriga vadararter gjordes sena observationer av svartbent strandpipare (*Charadrius alexandrinus*) den 4.10. (1 ex.), ljungpipare (*Ch. aprica*) den 1.12. (105 ex. på sträck vid Nabben) samt vipa (*Vanelus vanellus*) den 1.12. (150 ex.).

Några iakttagelser av försenade tropikflyttare skall också omnämnas. Den 23.10. sågs en tornsvala (*Apus apus*) vid Skanör, den 20.10. en gök (*Cuculus canorus*) vid Knösen och den 24.11. en kentsk tärna (*Sterna sandvicensis*) vid Nabben. Särskilt den sistnämnda observationen synes anmärkningsvärd. Normalt ses inga kentska tärnor i sydvästra Skåne efter medio av oktober månad.

LITTERATUR

- DEELDER, C. L. 1949. On the Autumn Migration of the Scandinavian Chaffinch (*Fringilla c. coelebs* L.). — *Ardea* 37: 1—88.
- VAN DOBBEN, W. H. 1953. Bird Migration in the Netherlands. — *Ibis* 95: 212—234.
- LENNERSTEDT, I. 1958. Fågelsträcket vid Falsterbo år 1954. Medd. från Falsterbo fågelstation 12. — *VF* 17: 303—331.
- MARKGREN, M. 1956. Kejsarörn (*Aquila heliaca*) sannolikt iakttagen vid Yddingen i sydvästra Skåne. — *VF* 15: 128—130.
- 1962. Fågelliv på strand och äng vid Öresund. — *Skånes Natur* 49: 115—130.
- MATHIASSEN, S. 1961. Fågelsträcket vid Falsterbo år 1957. Medd. från Falsterbo fågelstation 18. — *VF* 20: 226—240.
- 1962. Särpräglad kust. Tankar kring Foteviken — framtida nationalpark eller naturminne. — *Skånes Natur* 49: 101—114.
- NIELSEN, S. W. 1963. Rödtoppet Fuglekonge (*Regulus ignicapillus* (TEMN.)) ynglande i Kongelunden 1961. — *Dansk Orn. For. Tidssk.* 57: 233.
- ROOS, G. 1963. Några fågelnotiser från Falsterbonäset sommaren 1963. — Medd. från SkOF 2: 42—44.
- 1965. Notiser från Falsterbo fågelstation sommaren och hösten 1962. Medd. från Falsterbo fågelstation 29. — *VF* 24: 257—271.
- RUDEBECK, G. 1943. Preliminär redogörelse för fågeliakttagelser i Skanör och Falsterbo hösten 1942. — *VF* 2: 1—30, 33—58, 65—88.
- 1950. Studies on Bird Migration. *VF* Suppl. 1. Lund.
- 1960. Liten flugsnappare (*Muscicapa parva*) funnen häckande i Skåne. — *VF* 19: 325—328.
- Sveriges Ornitologiska Förening. 1962. Förteckning över Sveriges Fåglar. 5. uppl. Stockholm.
- ULFSTRAND, S. 1956. Fågelsträcket vid Falsterbo 1949—1950. Medd. från Falsterbo fågelstation 7. — *VF* 15: 187—199.
- 1958. De årliga fluktuationerna i bivråkens (*Pernis apivorus*) sträck över Falsterbo Medd. från Falsterbo fågelstation 11. — *VF* 17: 118—144.

- 1959. Fågelsträcket vid Falsterbo år 1955. Medd. från Falsterbo fågelstation 14. — VF 18: 131—162.
- 1960. Some Aspects on the Directing and Releasing Influence of Wind Conditions on Visible Bird Migration. Rep. from Falsterbo Bird Station No. 6. — Proc. XII Int. Ornith. Congr. Helsingfors 1958: 730—736.
- 1963. Fågelsträcket vid Falsterbo år 1960. Medd. från Falsterbo fågelstation 23. — VF 22: 29—36.
- 1964. Större korsnäbben (*Loxia pytyopsittacus*), ett fältornitologiskt problem. — Medd. från SkOF 3: 11—12.
- VON WACHENFELDT, T. 1963. Iakttagelser av vinddrivna fåglar längs Skånes västkust. — Medd. från SkOF 2: 53—56.

Summary: Notes from Falsterbo Bird Station, Summer and Autumn 1963. (Report from Falsterbo Bird Station No. 30.)

In 1963 the station was manned from June 1st to November 3rd, and ringing was performed throughout this period. In August and September, Dr. FRANTISEK BALAT, from Czechoslovakia, made a special investigation on ecto-parasites in birds, and in Winter (1963—64) the present author studied the visible migration at Nabben. Separate reports on these investigations, and on the ringing activities, will be published later. There were no regular observations on visible migration in Autumn, but beside their principal tasks the ringers made daily notes on migrating and resting birds. There are also reliable figures for many days, thanks to the efforts of visiting bird-watchers. Some of these observations are dealt with in the present report.

On June 30th some interesting cases of migratory restlessness in certain «resident birds» and «partial migrants» were noted. The species involved are listed on p. 315. Time after time these birds were seen on abortive attempts at migration, as was also the case with a *Parus cristatus* on July 13th. (Cf. Roos 1965.)

The migration of soaring birds of prey was watched between August 17th and October 31st, and the grand totals of these species are given on p. 316. Though the figures are not as exact as those from earlier years, they are reliable enough to give an approximate impression of the migration of raptors over Falsterbo this Autumn. On the whole the figures are rather «normal» in comparison with previous seasons (1955—60). Of special interest, however, are the high numbers of *Buteo lagopus* (550 individuals), most of which were seen between October 15th and 31st. Most years only 100—200 specimens are counted at Falsterbo, and the irruption in 1963 was the greatest one ever recorded here.

In table 1 some observations of rare birds of prey are compiled. Most of them, however, were not seen flying out over the sea, and in some cases one and the same individual could well have been noted on more than one occasion. Especially worth mentioning are the observations of a *Circus gallicus* on September 5th and 12th (probably the same bird on both days) and the 3—4 specimens of *Aquila clanga* on October 19th and November 1st. Up to 1960 there were only two records of *C. gallicus* at Falsterbo, but since 1961 the species has been recorded every year. Nowadays *A. clanga* is quite a regular visitor in Scania, but seeing more than one or two specimens on one single day is very rare.

On many days in late September and early October there were extremely high numbers of migrating *Fringilla coelebs* and *Fr. montifringilla*. It so happened that the migration was fairly well watched on all the peak days, and the counts from these days are presented in table 2. A summing up of the data shows that at least 1,100,000 Chaffinches and 120,000 Bramblings passed Falsterbo within the six days in question. Most years only 200,000—400,000 Chaffinches and less than 20,000 Bramblings are counted at Falsterbo. The causes of the huge passage in Autumn 1963 are briefly discussed. It is a well-known fact amongst bird-watchers at Falsterbo that there is a clear connection between headwinds (SSW-W) and concentrated migration of finches (and other landbirds, too), while only little migration is seen with following winds (NE-SE). These correlations between certain wind conditions and migration strength at Falsterbo, however, should not lead to the conclusion that headwinds act as a releasing stimuli. Referring to the investigations by Dutch ornithologists (see DEELDER 1949, van DOBBEN 1953) it seems more probable that the concentrated headwind migration at Falsterbo is the result of a higher degree of leading-line effect with westerly winds while easterly winds will give a broad-front migration at higher altitudes. Hence, seasons dominated by winds from W should lead to high annual totals at Falsterbo, seasons dominated by E winds, on the other hand, low annual totals (cf. the papers by ULFSTRAND 1958 and 1960). The culmination period of the *Fringilla*-passage at Falsterbo is between September 25th and October 15th, and (as demonstrated in a table on p. 320) in 1963 there were continuous westerly winds throughout this period; winds from SSW-W were blowing on 17 out of 21 days (81%). Hence, it seems very probable that the wind conditions were the major causes of the huge passage of *Fr. coelebs* and *Fr. montifringilla* at Falsterbo in Autumn 1963. — In addition there are some notes on the behaviour of the Brambling on October 13th. On this day the species appeared in large, dense flocks counting 500—1,500 specimens, which is rather uncommon at Falsterbo (cf. RUDEBECK 1950, LENNERSTEDT 1958).

As in 1962, a great irruption of *Loxia sp.* was recorded in 1963. Small flocks appeared from early June onwards, but birds actually seen on migration, were few until late July. Then in August two peaks were registered, the first one from the 2nd to the 4th (the highest figure being 1,410 on the 2nd), and the second one from the 17th to the 30th (the highest figures being 820 on the 17th, 340 on the 19th and 1,130 on the 27th). In September only few Crossbills were seen migrating, but in October the figures began increasing again, and on many days 100—250 specimens passed by. It is thought that all Crossbills up to early October, belonged to the species *L. curvirostra*. In the second half of this month, however, there were indications that *L. pytyopsittacus* took part in the movements, but the information available is rather sparse. There were also single specimens of *L. leucoptera* on July 7th, August 31st, September 23rd and November 3rd. In late September and early October a few migrating *Parus ater* were seen (430 on October 5th), and on October 15th and 23rd some 2,000 *P. major* passed by. A rapid passage of *Bombycilla garrulus* was registered in the last week of October and the first week of November, the highest figure being 140 on November 1st. Later in Winter only small flocks of this species were present at Falsterbo.

Throughout Summer, wader-counts were carried out on at least four days a week on the coastal areas at Skanör. Some results of these counts are presented in table 3. The highest daily figures per ten-day period are given. Some of the observations in early June are on birds on vernal migration (e.g. *Limosa lapponica*, *Calidris alpina*,

C. canutus, *C. ferruginea*, *Phalaropus lobatus*). In June there were also unusually early arrivals from the north of *Philomachus pugnax*, *Tringa erythropus* and *T. glareola*. Of special interest are the high numbers of *Limicola falcinellus* in August. Most years only single specimens of this species are seen in Scania, but throughout the second half of August 1963 30–50 individuals were present at Skanör, and on the 16th no fewer than 90 were counted. About 40 specimens were trapped and ringed.

The report also includes several notes on rare birds. With heavy W-NW gales in late September, many ocean birds were forced into the coastal areas of western Sweden, and the following species were noted at Falsterbo: *Hydrobates pelagicus* (1 on September 29th), *Sula bassana* (1 on October 13th), *Stercorarius skua* (1 on September 28th and 1 on October 14th), *Rissa tridactyla* (2 on October 4th). The third Swedish record of *Chlidonias leucoptera* was made in August (13th–17th), and on June 10th there was a *Netta rufina*. A *Regulus ignicapillus* was ringed on October 7th, and on the 25th of this month 12 *Corvus c. corone* migrated. Throughout September there were unusually high numbers of *Ficedula parva*, the records being listed on p. 330. Finally there are some notes on late records of which a *Cuculus canorus* on October 20th and a *Sterna sandvicensis* on November 24th are worth mentioning.

Manuskriptet inlämnat den 21 januari 1965. Förf:s adress: Osbygatan 56 a, Malmö S.
